

การแสดงออกทางศิลปะของเด็กอายุ ๙ - ๑๐ ปี

เลิศศิริ บวรกิตติ*

บทคัดย่อ : บทความนี้ได้ข้อมูลจากการแปลความคิดและจินตนาการทางภาพวาดของเด็กนักเรียน ๙ ราย อายุ ๙ - ๑๐ ปีที่ปฏิบัติในช่วงเวลา ๓ วันของการอบรมงานศิลปะในวันที่ ๙ - ๑๑ เมษายน ๒๕๕๐ ณ โรงเรียนบ้านมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง.

ผลการศึกษาครั้งนี้แสดงว่างานศิลปะภาพวาดของเด็กสามารถให้ข้อมูลการแสดงออกที่สัมพันธ์กับพฤติกรรม ระดับภาวะอารมณ์ และประสบการณ์ที่ถ่ายทอดออกมาเป็นเนื้อหาเรื่องราว.

คำสำคัญ : งานศิลปะ, อารมณ์, การแสดงออก

ภูมิหลัง

ในช่วงที่คณะผู้ทำงานได้รับมอบหมายจากคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ให้ไปทำการสอนเสริมทักษะด้านศิลปะแก่เด็กที่โรงเรียนบ้านมาบตาพุดอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในวันที่ ๙ - ๑๑ เมษายน ๒๕๕๐ ตามการเชิญของกองการศึกษา เทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง จึงถือโอกาสทำการศึกษาศึกษาการแสดงออกทางศิลปะภาพวาดของเด็ก และนำข้อมูลมาเสนอในบทความนี้.

ระเบียบวิธีศึกษา

เด็กที่เข้ารับการฝึกเรียนเสริมทักษะที่โรงเรียนบ้านมาบตาพุด จำนวน ๘๒ คน อายุ ๙ - ๑๐ ปี เป็นนักเรียนชั้นประถมปีที่ ๔ - ๖ จากโรงเรียนหลายแห่งในจังหวัดระยอง มารับการฝึกเพื่อเสริมสร้างรากฐานความรู้ด้านศิลปะ (รูปที่ ๑ และ ๒).

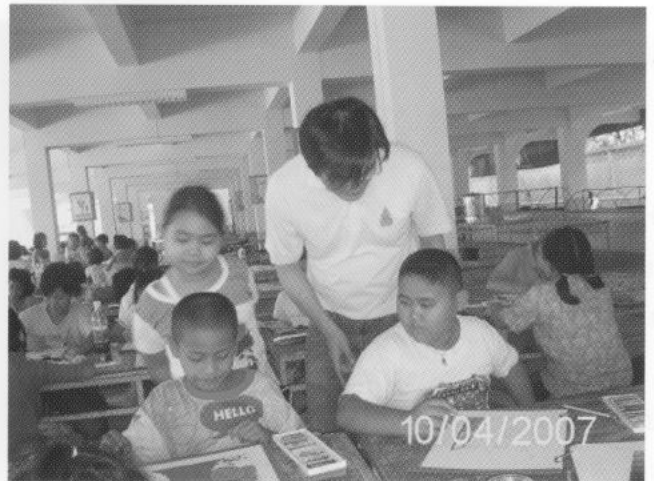
ผู้ศึกษาสุ่มตัวอย่างได้นักเรียน ๙ คนเพื่อการศึกษา

นอกเหนือจากการสอนอบรมต่อนักเรียนที่เหลือของกลุ่ม. เด็กที่นำมาศึกษา เป็นชาย ๘ คน หญิง ๑ คน อายุ ๙ - ๑๐ ปี. เด็กทุกคนได้รับศิลปวัตถุ คือกระดาษปอนด์ขนาด เอ ๓ ดินสอดำ และสีเทียนจำนวนไม่จำกัด. ผู้ศึกษาแนะนำให้เด็กวาดรูปอะไรก็ได้ตามใจชอบ และระหว่างการทำงานของเด็ก อาจารย์ผู้ควบคุมจะเข้าไปพูดคุยให้กำลังใจ แต่ไม่ช่วยในการวาดเขียน. ผู้ศึกษาได้บันทึกข้อมูลส่วนตัวของเด็กเท่าที่สามารถเก็บได้ และถ่ายภาพที่วาดโดยเด็กนำมาศึกษาการแสดงออกดังรายละเอียดต่อไปนี้ :-

กรณีศึกษา

เด็กชายนนท์ปวิธ อายุ ๙ ปี อยู่กับบิดามารดาและน้องชายในครอบครัวที่สมบูรณ์พร้อม. นนท์ปวิธเป็นเด็กกัมมันต์ แต่ไม่ซุกซนเกิน ชอบแสดงออก และกล้าสนทนากับครู มักเข้ามาบอกรับทราบความสนทนสนม และเรียกร้องความสนใจจากอาจารย์ผู้ควบคุมช่างซักมากกว่าเด็กคนอื่นๆ สดุดีสุดเห็นเป็นลักษณะพฤติกรรมของเด็กที่เฉลียวฉลาด แสดงให้เห็นความอิสระทางอารมณ์ จึงดูโดดเด่นกว่าเด็ก

*คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี

รูปที่ ๑ และ ๒ ภาพบรรยากาศการทำงานศิลปะของเด็ก

รูปที่ ๓ ภาพโดยนนท์ปวิธ

ทั่วไป. นนท์ปวิธทำงานศิลปะได้อย่างคล่องแคล่วรวดเร็ว และใช้เวลาน้อยกว่าเด็กคนอื่นๆ อย่างน่าอัศจรรย์ใจ. เขาใช้เวลาน้อยในการแสดงออกทางความคิด ที่ดูเหมือนว่าความคิดนั้นผลุดออกมาอย่างรวดเร็วและเป็นธรรมชาติ. ลักษณะภาพผลผลิตที่ได้แตกต่างจากของเด็กอื่นอย่างชัดเจน.

ภาพทิวทัศน์ธรรมชาติ (รูปที่ ๓) ที่นนท์ปวิธวาดขึ้นในเวลาอันสั้น มีทั้งภูเขา น้ำตก คนเล่นน้ำ ปลาในน้ำ และส่วนของดวงอาทิตย์ ที่รวมเป็นองค์ประกอบน่าสนใจที่มีทั้งรูปทรงที่คิดขึ้นและการใช้สีอย่างถูกต้องตามธรรมชาติ แม้ว่าการให้สัดส่วนที่เป็นรายละเอียดผิดจากความเป็นจริง อาจอธิบายได้ว่าเกิดจากเขาสงสัยเนื้อหาที่มาจากความ

คิดมากกว่าการให้สาระที่สมจริง และภาพของเขาดูมีชีวิต และสะท้อนอารมณ์ความรู้สึกได้เป็นอย่างดี. รอยเส้นสีกำหนดรูปร่างอาจดูหยาบๆ บ่งถึงความรู้สึกเพียงความต้องการความสนใจและผลสำเร็จ ทำให้ความสำคัญของรายละเอียดลดน้อยลงไป. สีแดงสำหรับดวงอาทิตย์รวมถึงเส้นรูปร่างดวงตาและปากที่ปรากฏในภาพแสดงถึงความเข้มแข็งภายในจิตใจ และความเชื่อมั่นในตนเองของเขาที่สะท้อนออกมาในภาพวาด.

เด็กชายนรธร กับ เด็กชายนครินทร์ เป็นฝาแฝดอายุ ๙ ปี ทั้งคู่มีรูปร่างกลมและอ้วนเกินมาตรฐานเด็กอายุเดียวกัน รูปร่างหน้าตาใกล้เคียงและเหมือนกันมาก. เด็กทั้งสองคนมีบิดามารดาและครอบครัวแบบชาวบ้านทั่วไป. จากลักษณะพฤติกรรมที่นุ่มนวลและการทำงานศิลปะของเขา ทำให้เข้าใจได้ว่าทั้งคู่มาจากครอบครัวที่อบอุ่น.

ทั้งคู่แสดงความใกล้ชิดสนิทสนมกลมเกลียวกันดี และให้ความสนิทสนมกับครูอย่างรวดเร็วสามารถเข้าสนทนากับครูผู้ควบคุมอย่างเป็นกันเอง. เด็กทั้งสองคนไม่ปิดกั้นตัวเองจากครูและพร้อมที่จะสื่อสารและเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เสมอ.

นรธร วาดภาพเด็กนักฟุตบอลที่มีท่าทางเก่งสง่างามและมั่นใจ. เขาวาดและระบายสีประกายดาวซึ่งสัญลักษณ์ไว้อรอบๆ นักฟุตบอล อันเป็นการสรุปความสำเร็จของเขา ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงภาวะจิตใจของเด็กที่ต้องการความสำเร็จและการเป็นผู้มีความสามารถโดดเด่น. ภาพท่าทางของนักฟุตบอลที่เก่งกาจประดับประดาด้วยประกายดาว

รูปที่ ๔ ภาพนักฟุตบอลโดยนราธร

เป็นภาพของบุคคลที่มีความสามารถ (รูปที่ ๔).

ในขณะที่ **นครินทร์** ผู้ฟังเรื่องราวที่ไกลตัวออกไปในโลกของความเป็นจริง. เขาวาดภาพที่เน้นธรรมชาติและความเป็นจริง การใช้สีเป็นไปตามหลักของเหตุผล ดังภาพในรูปที่ ๕ ที่แสดงความสวยงามของท้องทะเลด้วยโทนสีที่มีน้ำหนักต่างกัน และยังมีส่วนประกอบที่ครบครันตามความนึกคิดของเด็กปรกติ แสดงทิวทัศน์ทะเลที่ต้องมีพื้นดินสีน้ำตาล และดวงอาทิตย์ที่ส่งอิทธิพลต่อความงามของท้องทะเลที่มนุษย์เข้าถึงโดยทั่วไป.

ในกรณีเด็กแฝดคู่นี้ แสดงให้เห็นว่าการแสดงออกทางศิลปะของเด็กสอดคล้องกับบุคลิกภาพและจิตใจของเขา

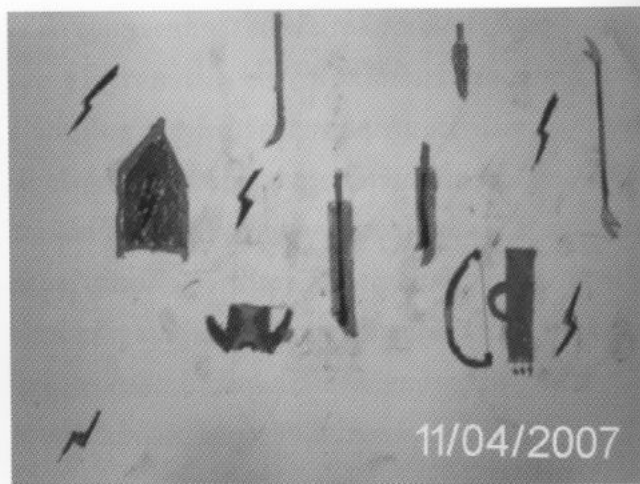
รูปที่ ๕ ภาพทิวทัศน์โดยนครินทร์

และเป็นเหตุผลที่ทำให้เชื่อว่าพวกเขาอยู่ในครอบครัวที่มีพื้นฐานการอบรมที่ดี.

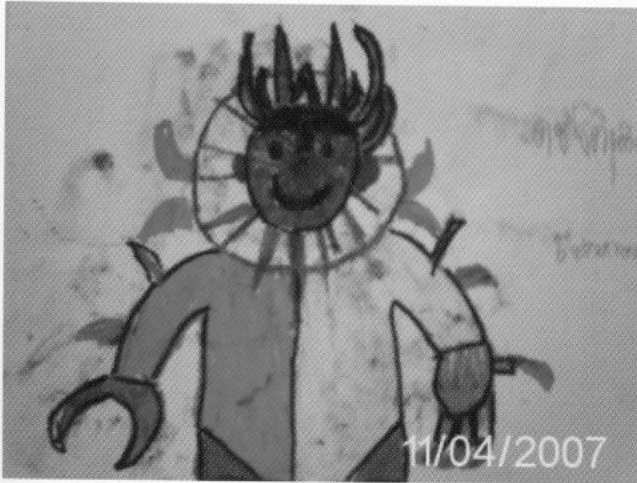
เด็กชายจิตวุฒิ อายุ ๑๐ ปี มาจากครอบครัวที่มีบิดามารดาพร้อม. เขามีหน่วยก้านดี ร่างกายเล็กอาจพอมไปนิดแต่กระตือรือร้น และมีทรงผมที่ถักหางเปียไว้เป็นเอกลักษณ์บุคลิกของเด็กดีอูเงิบ ท่าทางออกนักร้องนิดๆ ส่อเค้าด้วยแววตาที่ไม่กลัวใคร. โดยรวมเขาเป็นเด็กที่น่ารักสมวัย ไม่เขินอาย พูดจาไม่ติดขัด แต่เรียบเรียงประโยคไม่ค่อยดี. ความกล้าแสดงออกทำให้เขามีพฤติกรรมซ้เล่น และดูซุกซน. เขาสนใจการวาดภาพ และปฏิบัติอย่างเอาจริงเอาจังโดยเฉพาะเมื่อครูคอยให้กำลังใจ.

จิตวุฒิเริ่มต้นวาดภาพด้วยจิตใจพะวงถึงเกมคอมพิวเตอร์ เกมการต่อสู้ในหลายๆ รูปแบบ ซึ่งเขายอมรับตั้งแต่เริ่มลงมือวาด พูดกับครูว่า “วาดอาวุธได้ไม่ครบผมชอบอาวุธต่างๆ เหมือนในเกมที่ผมเล่น” แสดงให้เห็นว่าเขาชอบเล่นเกมคอมพิวเตอร์มาก โดยเฉพาะเกมการต่อสู้. หลังจากนั้นเขาก็ลงมือวาดภาพที่มีทั้ง โล่ ดาบ มีดสั้น ธนู หอก และอาวุธที่มีรูปทรงแปลกประหลาดที่มาจากเกมที่เขาเล่น. อย่างไรก็ตามเขาไม่สามารถจัดวางองค์ประกอบบนแผ่นกระดาษให้สัมพันธ์กันดีของเขาให้เป็นระเบียบเรียบร้อย (รูปที่ ๖) การเลือกสีได้แสดงถึงความมีเหตุผลของเขาได้พอสมควร.

ความเฉลียวฉลาดของจิตวุฒิปรากฏให้เห็นต่อมาในภาพมนุษย์ที่เขาวาดด้วยจินตนาการของตนเอง. เขาสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเมื่อต้องเผชิญกับการวาด

รูปที่ ๖ ภาพรูปอุปกรณ์การต่อสู้โดยจิตวุฒิ

รูปที่ ๗ ภาพโดยจิตติวุฒิ

ภาพคนที่มีใบหน้าเป็นพัดลมได้อย่างอัศจรรย์. เขาตัดทอนรายละเอียดของพัดลมแล้วนำเสนอเป็นตัวละครที่มีอาวุธแทนมือ สะท้อนถึงประสบการณ์ที่คาดเดาได้ว่ามีลักษณะคล้ายกับตัวละครนักสู้จากเกมคอมพิวเตอร์นั่นเอง. เป็นที่น่าสนใจว่าเขาสามารถวาดภาพคนได้สัดส่วนที่ใกล้เคียงกับมนุษย์ได้ และวางบนเนื้อที่กระดาษได้อย่างเหมาะสม. ในภาพดูคล้ายเป็นตัวละครเองที่กำลังมีความสุขมาก (รูปที่ ๗).

นี่คือการทำงานของเด็กที่เลือกใช้สีตามประสบการณ์และการรับรู้ตามตรรกะความคิด. อย่างไรก็ตาม ข้อที่ควรระวังคือสภาพการณ์ที่จิตติวุฒียึดติดอยู่กับเกมการต่อสู้บนจอคอมพิวเตอร์ที่ฝังลึกจนเกิดอิทธิพลต่อความนึกคิด ซึ่ง

รูปที่ ๘ ภาพเจ้าหญิงโดยอังคณา

อาจนำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าวรุนแรงในอนาคต และกลับกลายเป็นพัฒนาการเชิงลบ.

เด็กหญิงอังคณา อายุ ๑๐ ปี เธอเลือกวาดภาพ “เจ้าหญิง” แทนนักรบหรือยอดมนุษย์ต่างจากเด็กชายจิตติวุฒิ และยังกำจัดพัดลมออกไป. อังคณาวาดภาพเจ้าหญิงสวมมงกุฎและเครื่องประดับแบบภาพการ์ตูนหรือเทพนิยาย. ใบหน้าของเจ้าหญิงที่กำลังยิ้มมองดูสง่างามมีเมตตา. แต่เธอบายสีเป็นเส้นหวัดๆ แบบแรงๆ ทับลงไปบนภาพเจ้าหญิงอีกที ซึ่งอาจเป็นการแสดงออกถึงความไม่มั่นใจในความสำเร็จของภาพเขียนของเธอ หรืออาจเป็นความเคอะเขินในจินตนาการเพื่อผันให้เธอเปรียบเสมือนเจ้าหญิงในภาพ ซึ่งเป็นแนวคิดที่ปรากฏกับเด็กในวัยนี้ (รูปที่ ๘).

วุฒิเวช เป็นเด็กชายอายุ ๑๐ ปี เมื่อเริ่มแรกเขาไม่สามารถสร้างภาพที่จัดวางองค์ประกอบทางศิลปะได้ดีนัก เขาได้แก้ไขปัญหานี้เฉพาะหน้าโดยสร้างกรอบล้อมรอบให้ครอบคลุมพื้นที่ของภาพในลักษณะการประดับประดาเพื่อกลบพื้นที่ว่างที่เหลือของแผ่นกระดาษ (รูปที่ ๙). การวาดภาพพวกเขาได้รับอิทธิพลจากการ์ตูน. รูปยอดมนุษย์น่าจะ

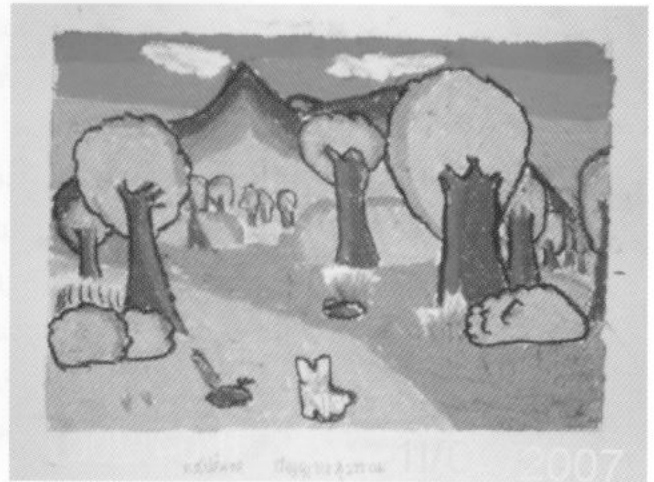
รูปที่ ๙ ภาพโดยวุฒิเวช

รูปที่ ๑๐ ภาพโดยชิววิทย์

มาจากตัวการ์ตูนที่เขาคุ้นเคย. แม้ว่ารูปยอedmมนุษย์จะมีอวัยวะครบทั้งลำตัว แขนและขา แต่ลำตัวสั้นเหมือนเด็ก ทำให้มีลักษณะเป็นยอedmมนุษย์เด็กอายุราวๆ ๑๐ ขวบ ซึ่งอาจหมายถึงตัวของเขาเองก็เป็นได้. ยอedmมนุษย์ตนนี้คงจะเป็นยอedmมนุษย์ในดวงใจของเขา เขาจึงวาดรูปเด็กผู้หญิงตัวเล็กๆ ไว้ข้างกายยอedmมนุษย์ที่กำลังจูมมือเธออย่างปกป้อง. อากัปกิริยาดังกล่าวสะท้อนถึงแนวความคิดการปกป้อง การช่วยเหลือในส่วนลึกของจิตใจจุดเฉพาะ. ภาพของเขาประสบความสำเร็จในการสื่อความคิดที่เป็นเรื่องเป็นราวโดยไม่เพียงเป็นภาพเชิงอัตตาทั่วไป เขาได้พยายามใช้ความคิดของตนเองโดยไม่ลอกเลียนแบบภาพสัญลักษณ์ของเด็กอื่นที่เห็นอยู่ดาษดื่น.

เด็กชายชิววิทย์ อายุ ๙ ปีรูปร่างเล็ก ไม่ค่อยคุยและดูขี้อาย แต่ไม่ถึงกับหลบสายตาครู. เขาเชื่อฟังและรับฟังคำชี้แนะเสมอ. ลักษณะโดยรวมประกอบกับขนาดตัวเล็กของเขา ทำให้เขาเป็นเด็กเรียบร้อยน่ารักในสายตาทุกๆ คน. เขาพยายามระบายสีภาพต่างๆ จนเต็มหน้ากระดาษด้วยเรื่องราวเนื้อหาต่างๆ ไม่ค่อยมีสาระในฉากที่เป็นบรรยากาศอย่างเช่นท้องฟ้า ท้องทะเลและก้อนเมฆที่สร้างขึ้นเมื่อไม่สามารถคิดหารูปทรงที่ยากๆ ได้. เขาวาดรูปเฮลิคอปเตอร์และยานอวกาศลักษณะเหมือนเรือที่ดูเกือบจะลอยอยู่ในอากาศคล้ายๆ ภาพเฮลิคอปเตอร์ของเล่นบังคับด้วยวิทยุ (รูปที่ ๑๐) อาจเป็นเพราะว่าเขายังไม่สามารถสร้างรูปร่างที่มีมิติหรือความสมจริงให้เข้ากันได้อย่างกลมกลืน. งานของ

รูปที่ ๑๑ ภาพโดยปรินธร

เขาสำเร็จได้ แต่ผลลัพธ์ไม่ดีนัก.

เด็กชายปรินธร อายุ ๑๐ ปี วาดภาพธรรมชาติประกอบด้วยต้นไม้ ภูเขา ท้องฟ้า และมีกระต่ายตัวน้อยอยู่ในฉากด้านหน้าของภาพ ซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิตอย่างเดียวกในภาพแทนสิ่งมีชีวิต เช่นมนุษย์. เขาบอกว่าที่บ้านเขาเลี้ยงกระต่าย. ปรินธรเป็นเด็กแจ่มใส ยิ้มแย้มและคุยเล่นกับเพื่อนฝูงตลอดระหว่างการทำงาน เขาแสดงพฤติกรรมที่น่ารัก อ่อนโยนดูเฉลียวฉลาด. องค์ประกอบในภาพวาดของเขาเป็นระเบียบ มีมิติและการใช้สีที่สดใสสมเหตุผล (รูปที่ ๑๑).

เด็กชายวรพล อายุ ๙ ปี อาจมีปัญหาด้านพัฒนาการแบบเดียวกับชิววิทย์. ภาพที่เขาพยายามวาดจับเนื้อหา

รูปที่ ๑๒ ภาพโดยวรพล

สาระปะติดปะต่อเป็นเรื่องราวไม่ได้. ในตอนแรก เขามีปัญหาหนักโดยไม่ทราบจะวาดภาพอะไรดี และจะวาดออกมาได้อย่างไร เขาจึงเลียนแบบทิวทัศน์เนื้อหาธรรมชาติตามที่เพื่อนๆ วาดกัน (รูปที่ ๑๒). ในภาพมีดวงอาทิตย์และก้อนเมฆวางอยู่ด้านบน เขาลอกเลียนรูปแบบดวงอาทิตย์และสร้างดวงอาทิตย์ให้มีชีวิตโดยเติมดวงตาและปากให้ แล้วเขาก็วาดแมงป่องหรือนกประหลาดกับแมลงเต่าทองอีก ๑ ตัว ซึ่งต่อมาทราบว่า เป็นภาพวาดจากความทรงจำที่เขาเคยฝึกวาดมาก่อนหน้า. เขาเพิ่มภาพต้นไม้ บ้าน คน รถยนต์ สระว่ายน้ำ ลงไปอย่างละ ๑ ชิ้น และกล่าวว่า “โลกเราต้องมีสิ่งเหล่านี้”. จากนั้นเขาใช้เส้นทึบสีดำตัดขอบรูปร่างต่างๆ เน้นให้เด่นชัดขึ้น ซึ่งเป็นการเลียนแบบภาพของเพื่อนๆ.

จากภาพของเขาจะเห็นว่า วรพลไม่สามารถจัดองค์ประกอบของภาพของเขาได้ และให้ขนาดสิ่งต่างๆ ที่ผิดสัดส่วนความเป็นจริง และไม่สามารถสร้างมิติและปริมาตร หรือความลึกต่างๆ ให้กับวัตถุในภาพได้. สรุปได้ว่าเขาเป็นเด็กที่ด้อยทักษะทางศิลปะ และยังต้องได้รับการพัฒนาทางความคิด และจินตนาการ.

วิจารณ์และสรุป

เด็กทั่วไป จะชื่นชอบและสนุกสนานกับงานศิลปะ ซึ่งเป็นวิถีชีวิตทางธรรมชาติของการแสดงออกถึงความต้องการสร้างสรรค์ และอัดดัดตัวตนบนพื้นฐานอารมณ์ และจินตนาการ. จากงานศิลปะนอกจากเด็กจะได้ฝึกฝนสมาธิและทักษะ เด็กยังได้รับความประทับใจจากคุณค่าทางสุนทรีย์. เพราะเหตุนี้ **ศิลปะ** จึงถูกนำไปเป็นเครื่องมือบำบัดด้านจิตใจ เป็นเวชศาสตร์ระคนในชื่อของ **ศิลปกรรมบำบัด**.

การที่คณะผู้ทำการศึกษาชุดนี้ได้โอกาสไปทำงานเสริมทักษะด้านศิลปกรรมให้แก่เด็กนักเรียนในจังหวัดระยอง จึงทดลองทำการศึกษาศึกษาการแสดงออกทางศิลปะภาพวาดของเด็กด้วยความหวังที่จะได้เรียนรู้ด้านอารมณ์ที่ถ่ายทอดออกมา แต่เนื่องด้วยความจำกัดด้านเวลาและปัจจัยประกอบที่ไม่พร้อม จึงได้ข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์นัก แต่ขอแนะนำเสนอเป็นบทนำร่องสำหรับงานศึกษาที่สมบูรณ์ต่อไป.

กรณีเด็กทั้ง ๔ รายที่นำเสนอข้างต้นแสดงว่า ศิลปกรรมปฏิบัติในเด็กอาจเอื้อประโยชน์ขั้นพื้นฐานการ

แสดงออกที่ทำให้สามารถค้นพบความเป็นตัวตนของเด็ก โดยอาศัยองค์ประกอบต่างๆ เช่น พฤติกรรมการทำงาน ปฏิกริยาในการเลือกใช้สี, เนื้อหาสาระของงาน และทัศนคติของเด็กต่อผู้สอน.

โดยที่เด็กกลุ่มที่นำมาศึกษาเป็นเด็กปกติช่วงอายุ ๔ ถึง ๑๐ ปี ซึ่งเด็กทั่วไปในวัยนี้ยังไม่มีทักษะศิลปะในการวาดภาพ ทำให้ยากต่อการนำเสนอแนวคิดของตนเอง เด็กจึงมักพยายามลอกเลียนแบบงานของเด็กที่ก้าวหน้ากว่าตน. ส่วนเด็กที่พยายามนำเสนอเรื่องราวความคิดของตน จะเลือกแสดงภาพเชิงสัญลักษณ์แทน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเรื่องราวเนื้อหาที่มีอิทธิพลจากสื่อต่างๆ โดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์ และหนังสือการ์ตูน เช่น จดจำตัวละครจากการ์ตูนที่ตนชื่นชอบไม่ว่าจะเป็น มนุษย์อัศวินรุษบูเปอร์แมน โดราเอมอน ดราก้อนบอล ไอ้มดแดง หรือยอดมนุษย์อุลตร้าแมน สำหรับเด็กที่ยังไม่ก้าวหน้ามากมักจะเสนอเนื้อหาของสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติที่พบเห็นทั่วไป เช่น ทะเล ภูเขา น้ำตก ต้นไม้ บ้าน และสัตว์เลี้ยง, เด็กผู้หญิงจะชอบภาพดอกไม้เป็นพิเศษ. แต่ในกรณีเด็กบางรายที่พบน้อยที่มีพฤติกรรมโดดเด่นเช่น เด็กชายนนท์ปวิธ นั้นมีการใช้จินตนาการที่ซับซ้อนกว่าเด็กคนอื่น และสามารถผสมผสานเรื่องราวจากชีวิตจริงเข้ากับวิทยาศาสตร์ รวมถึงภาพดวงอาทิตย์ที่แสดงออกเสมือนใบหน้านุษย์ที่ยิ้มแย้ม ซึ่งเป็นการแสดงออกทางอารมณ์.

การทำงานศิลปะในงานนี้อาศัยสภาพแวดล้อมและวิธีการเฉพาะหน้า ทำให้ผู้ศึกษาสามารถวิเคราะห์ได้เพียงการแสดงออกของอารมณ์เพียงผิวเผินเช่น ความดี ความซุกซน ความซื่อ หรือความขี้โมโหของเด็ก ซึ่งสัมพันธ์กับระดับความเฉลียวฉลาด. การทราบพื้นเพประวัติความเป็นอยู่ทางบ้านและการเลี้ยงดูเป็นข้อมูลช่วยการแปลผลการแสดงออกได้ในระดับหนึ่ง นอกเหนือไปจากการสังเกตในห้องเรียนเท่านั้น. อย่างไรก็ตามด้วยระยะเวลาการทำงานที่จำกัดเพียง ๓ วัน และถูกบีบบังคับด้วยหน้าที่หลักของการปฏิบัติงาน รวมถึงปัจจัยตัวกวนอื่นๆ เช่น สภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีเด็กอยู่ร่วมกันจำนวนมาก ทำให้ไม่สามารถเสาะหาข้อมูลประกอบเพิ่มเติมเพื่อประเมินสภาพจิตใจ และอาการทางจิตที่อาจซ่อนเร้นอยู่ภายในได้.

นอกเหนือจากผลการศึกษาที่กล่าวมาแล้ว ผู้ศึกษามี

ความเห็นว่าการศึกษาในแนวนี้หากได้ขยายรูปแบบระเบียบวิธีการศึกษา และมีการวางแผนที่ดีก็จะได้ผลงานที่เป็นข้อมูลใช้อ้างอิงระดับความสามารถและทักษะทางศิลปะของเด็กเกณฑ์อายุต่างๆ ได้. คณะผู้ทำการศึกษายังไม่มีโอกาสสืบค้นว่าเคยมีผู้ใดศึกษาหาข้อมูลดังกล่าวไว้ภายในประเทศไทยและหรือในต่างประเทศ.

เอกสารที่ควรอ่านเพิ่มเติม

1. Kramer E, editor. Art as Therapy. London and Philadelphia: Jessica Kinsley Publishers; 2000.
2. ชัยณรงค์ เจริญพานิชย์กุล. พัฒนาเด็กด้วยศิลปะ. กรุงเทพฯ : แปลนพับลิชชิ่ง จำกัด; ๒๕๓๓.
3. อัมพร ปราบกร. กลุ่มภาพสะท้อน. วารสารจิตวิทยาคลินิก ๒๕๒๐: ๘ (๓): ธันวาคม.
4. พริ้มเพรา ดิษยวณิช. การวาดภาพเพื่อการประเมินและการรักษา: เชียงใหม่ : โรงพิมพ์แสงศิลป์; ๒๕๔๔.

Abstract : Expression through Art among 9-10-year-old Children
Lertsiri Bovornkitti*

*Faculty of Fine and Applied Arts, Burapha University, Chon Buri Province

The present communication interpretatively describes pictures of children’s thoughts and imagination, relevant to 9-10-year-old children, based on the artworks produced by the nine students assessed during a three-day art session, April 9-11, 2007, conducted at Bann-Maptaphut School in Rayong Province.

The study revealed that children’s expression in artworks conforms to their behavior, emotional levels of matter identification.

Key words : art works, emotional expression